

หมดวัด การบำเพ็ญกุศลเทศน์แจ้ง
นี้มีมาหลายคราวแล้ว

เจ้าคุณพระมงคลเทพมุนี
ชาตะ พ.ศ.๒๔๒๗ มรณภาพ พ.ศ.
๒๕๐๒ อายุ ๗๕ โดยปี บวชอยู่ ๕๓
พรรษา สำนักที่หลวงปู่เคยอยู่ คือ

๑. วัดสองพี่น้อง จังหวัด
สุพรรณบุรี

๒. วัดพระเชตุพนฯ พระนคร

๓. วัดชัยพฤกษ์มาลา หนองปรือ

๔. วัดโบสถ์ นนทบุรี

๕. วัดปากน้ำ อําเภอกาฬ-

เจริญ ชนบุรี

ชีวิตของเจ้าคุณพระมงคล-
เทพมุนี มีที่สุดของชาตินี้อันถึงแล้ว
รูปธรรม นามธรรม ของพระคุณท่าน
แสดงเป็นความจริงดังพระพุทธานิ
ติที่ตรัสว่า รูป ชีรติ มัจจัน นามโค-
ตตํ น ชีรติ

อานุภาพธรรมกาย

ตามที่ได้ตั้งบท “มาติกา” ไว้ว่า “อานุภาพธรรมกาย” นั้น ผู้เขียนตั้งความปรารถนาด้วยสังฆกรรมเพื่อแสดงอานุภาพของธรรมกาย ไม่ให้คลุกคลีด้วยความปรารถนาอัน

วัดสองพี่น้อง

วัดโบสถ์ (บน)

วัดบางปลา

วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

ลามกของใครผู้ใด เพราะเห็นว่าสรรพสิ่งในโลกจะทรงตัวอยู่ได้ สิ่ง
นั้นมืออย่างเดียว คือ สัจธรรมของบุคคลผู้มีความสัตย์

คำว่า “ธรรมกาย” นั้น ยังไม่ได้ยินใครนำมาพูดเลยใน
ประเทศไทย ที่เขียนอย่างนี้ หมายความว่ายังไม่มีใครนำออกแสดง
เป็นหลักปฏิบัติทางพระกรรมฐาน มีองค์เดียวเท่านั้น ที่นำคำว่า
ธรรมกายมาใช้สอนพุทธบริษัท ท่านผู้นั้นคือ “เจ้าคุณพระมงคลเทพมุนี
(สด จนทสโร)” อดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ

คำว่า “ธรรมกาย” นั้น พระคุณท่านไม่ได้บัญญัติขึ้นเอง แต่
หากท่านปฏิบัติธรรมได้มาแล้ว ซึ่งตรงกับคำที่มีอยู่ในพระไตรปิฎกด้วย
เมื่อท่านค้นคว้าได้มา บังเอิญไปตรงกับพระไตรปิฎกเข้า จึงเป็นเรื่อง
ที่ท่านภูมิใจและมั่นใจว่า ของจริงมีจริง และมีอยู่ในพระพุทธศาสนา
เท่านั้น แต่ของจริงนั้น บุคคลจะฟังได้ฟังเห็นด้วยการปฏิบัติธรรม
อย่างแท้จริงเท่านั้นมิใช่จะเกิดขึ้นเพราะความคิดนึกและความปรารถนา

เมื่อคำว่า “ธรรมกาย” แพร่หลายออกไป ถึงกับเข้าหูท่านผู้
เป็นนักปราชญ์มหาบัณฑิต ทำความฉงนสนเท่ห์ให้เกิดขึ้นในวงการ
คณะสงฆ์ บางท่านก็ปลงใจเอาว่าหลวงพ่อดปากน้ำมีความรู้และ
การปฏิบัติธรรมเกินธงเสียแล้ว ถ้าปล่อยทิ้งไว้จะเป็นภัยแก่ศาสนา
แต่ยังไม่มีใครกล้าจะยกความผิดขึ้นพิจารณา เพราะเวลานั้น คนทุก
ชั้นถวายนความเคารพนับถือว่า เป็นคณาจารย์ที่มีศิษยานุศิษย์มาก
ทั้งสามารถปกครองพระภิกษุสามเณรเป็นจำนวนหลายร้อยรูป มิใช่
เพียงแค่ปกครองเปล่า ได้จัดการเลี้ยงอาหารเช้าและเพลแก่พระภิกษุ
สามเณรตลอดปี และตลอดอายุของท่าน นับแต่เริ่มจัดการเลี้ยงพระ-
ภิกษุสามเณรมา

เมื่อธรรมกายเกิดขึ้นวัดปากน้ำได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์กันมาก
บางพวกก็ปลื้มใจบางพวกก็หนักใจ บางพวกก็ตั้งข้อกล่าวหาหลวงโทะ
วัดปากน้ำอย่างหนัก ถึงกับพูดว่าอุตริมนุสสรธรรมก็มี ชาวนี้มีชื่อว่า

ท่านจะไม่รู้ ท่านได้ยินเสมอๆ แต่เสียงนั้นก็ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนใจแก่ท่านแม้แต่เล็กน้อย ท่านกลับภูมิใจเสียอีกที่ได้ยินได้ฟังคำเช่นนั้น

ผู้เขียนได้เคยปรารภเรื่องนี้กับเจ้าคุณวัดปากน้ำ แสดงความหนักใจให้ท่านเห็นท่านกลับพูดว่า คนเช่นเราไม่ใช่ไร้ปัญญา ชั่วก็รู้ ดีก็เห็น เราจะฆ่าตัวเราเองเพราะความปรารถนาทำไม ที่เขาพูดหาว่าเราอย่างนั้น บางคนคงจะไม่รู้จักคำว่า “ธรรมกาย” มีอยู่ที่ไหน หมายถึงใครเขาอาศัยความไม่รู้มาว่าเราผู้ตั้งใจปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เมื่อผู้ไม่รู้มาติเตียนเรา ความไม่รู้ของเขาจะลบล้างสังขารธรรมของพระพุทธศาสนาได้อย่างไร ถ้าจะกลบก็กลบได้เพียงชั่วคราว ไม่ช้าดวงแก้วของพระพุทธศาสนาก็จะเปล่งรัศมีให้ผู้มีปัญญาเห็นด้วยสายตาของตนเอง การที่เขานำไปพูดเช่นนั้นเป็นผลแห่งการปฏิบัติที่เราได้กระทำกันอยู่ แสดงให้เห็นว่าคณะวัดปากน้ำไม่ได้กินแล้วนอน เป็นสำนักที่เคร่งครัดในการปฏิบัติธรรม การที่เขานำไปพูดเช่นนั้น เท่ากับเอาสำนักไปเผยแพร่ ดีเสียว่าการโฆษณาทางหนังสือพิมพ์ เพราะการที่เขานำไปพูดนั้นเป็นการกระทำของผู้พูดเองเราไม่ได้จ้างไม่ได้วานใคร เมื่อพูดทางไม่ดีได้ก็ต้องมีคนพูดทางดีได้เหมือนกัน ธรรมจะต้องชนะอธรรมเสมอ เราไม่ต้องเดือดร้อนใจ เพราะธรรมกายของพระพุทธศาสนาเป็นของแท้ ไม่ใช่ของเก๊หรือของเทียม ธรรมกายจะปรากฏเป็นความจริงแก่ผู้เข้าถึงธรรม เรื่องอย่างนี้เราไม่หวั่น เราเชื่อในคุณพระพุทธศาสนา

เมื่อคราวอุปาสิกา ทวัม หนุตานุกรม หัวหน้าอุปาสิกาสภมัยเจ้าคุณพระมงคลเทพมุนียังมีชีวิตอยู่ ได้ทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ผู้เขียนได้พบพระเถระรูปหนึ่งมาในการบำเพ็ญกุศลนี้ด้วย ท่านรูปนี้คุ้นเคยและชอบพอกับผู้เขียนมาก ผู้เขียนชอบเรียกนามเดิมของท่าน พระเถระรูปนี้กลับพูดว่ากระผมพอใจที่ได้ทำเรียกอย่างนั้น ผมรู้สึก

ได้ทำให้ความสนิทสนมแก่กระผมผู้น้อยอย่างใจจริง ได้ทำให้เรี
นามเดิมของกระผม กลับภูมิใจว่าได้ทำเอ็นดูในกระผมมาก ไม่นึก
ถึงว่าเป็นคำพุดดูหมิ่นดูแคลนเรายังนึกชอบใจในธรรมาศอันงามของ
ท่านผู้นี้

เพราะไม่เคยคิดและไม่เคยเห็น ทั้งไม่เคยทราบมาก่อนว่า
พระเถระรูปนี้เคยมาติดต่อกับวัดปากน้ำจึงได้ถามเพื่อทราบความจริงว่า
เจ้าคุณเคยรู้จักกับหลวงพ่อดปากน้ำและเคยมาเสมอหรือ ได้รับคำ
ตอบอย่างนิมนนว่าเมื่อเจ้าคุณพระมงคลเทพมุนียังมีชีวิตอยู่และ
ก่อนมรณภาพหลายปีเคยมาติดต่อกับท่าน เหตุที่มานั้นพระเถระรูป
นี้เล่าว่าการปฏิบัติธรรมของหลวงพ่อดปากน้ำแพร่หลายไปในหมู่คน
ทุกชั้น มีทั้งดีทั้งซอมเป็นแนวทางสอนที่แตกหักทั้งนาคเณรและนาคแก้ว
ท่านผู้วิจิตรในแง่ต่างๆ บางท่านก็สันทัดว่า ธรรมกายของหลวงพ่อด
วัดปากน้ำมีผู้ปฏิบัติถึงกันมาก จะเป็นแผนการลงประชานของผู้มี
ความปรารถนาอันลามก ถึงมีการประชุมลับกันในพระเถระผู้ใหญ่
และผู้เชี่ยวชาญในพระกรรมฐาน ส่วนมากลงความเห็นหนักไปใน
การละเมิดพระวินัย เข้าชั้นอวดอุตตริมนุสสธรรม ยกโทษสูงถึงเพียง
นั้น ท่วงทีก็หาทางเพื่อจะคว่ำบาตรเจ้าคุณพระมงคลเทพมุนี

พระเถระรูปนี้ คือองค์ที่ผู้เขียนกล่าวถึง ได้รับเกียรติเข้า
ประชุมอยู่ด้วย ท่านผู้นั้นพูดว่า อันอุตตริมนุสสธรรมนี้เป็นคำที่แปลว่า
เป็นธรรมของมนุษย์อันยอดเยี่ยม คือเป็นธรรมขั้นสูงสุดของมนุษย์ทาง
พระพุทธศาสนา เมื่อใครผู้ใดเข้าถึงแล้วย่อมข้ามพ้นโสมะทั้งมวลถึง
ฝั่งพระนิพพานอันไม่มีภพชาติสืบต่อไป

แต่ผู้จะเข้าถึงอุตตริมนุสสธรรมต้องเป็นคนมีศีลธรรมสูง มี
ความเพียรมาก งามทั้งปริยัติ งามทั้งปฏิบัติ งามทั้งสัจจธรรม
ต้องมีศีลธรรมประจำสันดาน ไม่ใช่วิสัยของคนพอดิพอร้าย ต้องเป็น
คนใจกล้า เสียสละ มีเมตตาธรรมสูง

เจ้าคุณพระ
มงคลเทพมุนี วัดปาก-
น้ำ เป็นคณาจารย์กล้า
พูดกล้าสอน ไม่มี
ความครั่นคร้ามต่อใคร
ผู้ใด เมื่อเห็นดีอย่างไร
ก็ปฏิบัติตามความเห็น
นั้นจะมีความบริสุทธิ์
ใจตามความรู้ความเห็น
แม้พระพุทธรูปเจ้า เมื่อ

จะทรงประกาศสังฆธรรมก็ตรัสแก่ปัจจุวัคคีย์ว่าเมื่อญาณทัศนะยัง
ไม่บริสุทธิ์ตราบใด เราก็ไม่อาจจะปฎิญาณความเป็นพระสัมพุทธะ
แก่สมณพราหมณ์ ประชาชน แก่เทวดาและมนุษย์โลก กับทั้งเทวโลก
มารโลก พรหมโลกได้ ที่พระองค์ทรงกล้าปฎิญาณได้ ก็เพราะได้
ญาณทัศนะ รู้ความจริงแล้ว นี่เป็นข้อความที่จำต้องคำนึงถึงเป็นบท
มาติกาก่อน

เจ้าคุณวัดปากน้ำ ตามเสียงพูดกันว่ามีเมตตาธรรมสูง มี
สังคหธรรมยอดเยี่ยมกล้าพูดว่าได้ธรรมกาย กล้าเอาธรรมกายมาสอน
ให้การศึกษาทั้งทางปริยัติ ทั้งทางปฏิบัติ แก่พระภิกษุสามเณรใน
วัดปากน้ำไม่น้อยกว่า ๓๐๐ รูป สอบนักธรรมและบาลีในสนามหลวง
ได้จำนวนตั้ง ๑๐๐ ลองคิดตรึกตรองดูบ้างว่า ในประเทศไทยวัดไหน
ทำประโยชน์ศาสนาถึงขนาดนี้ ถวายอาหารบิณฑบาตแก่พระภิกษุ
สามเณรทุกวัน ทุกเวลา เป็นจำนวนตั้ง ๓๐๐ ถึง ๔๐๐ องค์ ใครบ้าง
ทำได้อย่างนี้

อันการปฏิบัติธรรมเข้าถึงหลุดพ้นนั้น ท่านก็วางไว้ถึง ๓ ขั้น
คือ

๑. ตังควมตติ

๒. วิชัณณตติ

๓. สมุจเจตตติ

เจ้าคุณวัดปากน้ำจะเข้าชั้นไหนเราก็ยังไม่ทราบ แต่ก็ควรคิดว่า ก่อนว่า สำนักวัดปากน้ำสอนมานาน พุดมานานแล้ว ธรรมวัดปากน้ำก็ยังไม่เสื่อม มีแต่เพิ่มผู้ปฏิบัติยิ่งขึ้น ท่านยังตั้งเจตนาไว้ว่าจะรับพระภิกษุสามเณรให้เข้าศึกษาถึง ๕๐๐ องค์ เฉพาะวัดปากน้ำลักษณะนี้น่าจะมีอะไรดีอยู่มาก ถ้าเป็นเจตนาลงโลกคงอยู่ไม่ได้ถึงเพียงนี้ เท่าที่เคยพบมาพระอาจารย์ลามกอยู่ได้ เพียง ๕-๖ ปีก็สาบสูญไป แต่วัดปากน้ำสู้หน้าโลกอยู่ได้โดยไม่ตกต่ำ ก็น่าจะมีอะไรดีเป็นหลักประกันอยู่มาก

พวกเราที่มาพิจารณาโทษของวัดปากน้ำทั้งหมดนี้ ความจริงก็ไม่ใช่ว่าผู้เชี่ยวชาญทางพระกรรมฐานมากนัก รู้พอรักษาตัวได้ ความรู้ทางธรรมปฏิบัติก็มีความลุ่มลึกสุขุมแตกต่างกัน แม้ขั้นพระอรหันต์ก็ยังต่างกันโดยคุณสมบัติ อุดตริมนุสสรธรรมนั้นผู้ปฏิบัติพึงได้พึงถึงต้องสามารถดำเนินปฏิบัติทางจิต มีวิริยะอุตสาหะอย่างอุกฤษฏ์ พวกเรายังปฏิบัติไม่เข้าขั้นเช่นนี้ จะไปลงโทษผู้เชี่ยวชาญในพระกรรมฐานได้อย่างไร เอาความรู้อะไรไปลงโทษเขา

ที่ประชุม
ยอมรับความเห็น
นั้น และให้พระ
เถระรูปนี้มาสอบ
สวนเป็นความลับ
และท่านมาใน
ฐานะเป็นผู้สนใจ
ในการปฏิบัติธรรม

ในที่สุดเรื่องร้ายก็
ไม่เกิดขึ้น และไม่
ถูกสงสัยในแง่อุตต
ริมนุสสรรมอีกต่อ
ไป การเป็นดังนี้ก็
เท่ากับว่า หลวงพ่อ
วัดปากน้ำรอดตัว
ได้ด้วย “อานุภาพ
ธรรมกาย”

เจ้าคุณพระมงคลเทพมุนี ท่านมีสัจจะอยู่ประการหนึ่ง คือว่า
ลงปักเจตนาลงไปแล้ว ใครจะคัดค้านอย่างไรเป็นไมยอมฟังเสียง
ตั้งใจแล้วต้องทำดังตั้งใจ เช่นการเลี้ยงพระทั้งวัด ซึ่งมีจำนวนตั้ง ๓๐๐-
๔๐๐ องค์ เริ่มตั้งแต่จำนวน ๑๐ จนถึงจำนวน ๑๐๐ ใครจะค้านท่าน
ก็เฉยเสีย มีแต่พูดว่าเลี้ยงได้ซิเนาะๆ ท่านก็เลี้ยงของท่านไป ซึ่งคนอื่น ๆ
เขาหนักใจแทนท่าน แต่เจ้าคุณวัดปากน้ำพูดถึงการเลี้ยงพระ พระ-
คุณท่านยิ้มเสมอ พูดด้วยหน้าตาแจ่มใส เป็นเรื่องที่ถูกใจพระคุณท่าน
ใครจะพูดอย่างไรก็ไม่ถอยหลัง พระคุณท่านพูดว่า เชื่อพระบารมี
ของพระพุทธศาสนาจึงต้องสู้ และสู้ได้อย่างสบายใจ เป็นเรื่อง
ประหลาดเหมือนกัน พออีกหนึ่งถึงสามวันข้าวสารจะหมดก็บังเอิญ
ให้มีผู้นำมาถวายสืบทอดกันเสมอ พอจะหมดก็มาๆ หลวงพ่อรู้เรื่องนี้
พูดอย่างภูมิใจว่า เห็นไหมคุณพระพุทธศาสนา

ได้ทราบวาทะพระกรรมฐานชี้ทางให้ท่านดำเนินงาน ท่าน
ได้ใช้ความสงบทางใจจนเกิดญาณอันหนึ่ง ข้าพเจ้าคิดว่า คงเป็น
อนาคตังสญาณ รู้เหตุการณ์ได้อย่างประหลาด ใครจะทำสมาธิขึ้น
ไหนก็ไม่มีใครจะรู้ถึงการปฏิบัติของกันและกันได้ เว้นไว้แต่ผู้มีธรรม-
ปฏิบัติเสมอกัน การเลี้ยงพระนี้เป็นผลของกรรมฐาน คือทางสมาธิ

แนะแนวให้ เจ้าคุณพระมงคลเทพมุนีพูดกับศิษยานุศิษย์เสมอๆ ว่า กิจการใดที่ท่านดำเนินไว้แล้วขอให้ช่วยกันทำกิจการนั้นๆ อย่าทอดทิ้ง ขอให้ทำไปเกิดไม่ตกต่ำ มีแต่ความเจริญยิ่งขึ้น แม้ท่านสิ้นชีวิตแล้ว กิจการของวัดจะเจริญกว่าตัวท่านยังมีชีวิตอยู่ เพราะแม้ถึงท่าน มรณภาพแล้วก็มีโอกาสช่วยวัดได้มากกว่ายังมีชีวิตอยู่ เพราะทำหน้าที่ช่วยเหลืออย่างเดียว ท่านพูดด้วยความมั่นใจอย่างนี้ เวลานี้ ยังเป็นไปตามคำพูดของหลวงพ่อดึกปากน้ำ

ผู้เขียนชาวนครปฐมท่านติดต่อกันได้ด้วยญาณ จะเป็น ญาณอะไรข้าพเจ้าไม่ทราบ คือเมื่อ ๕-๖ ปีล่วงมาแล้ว ผู้เขียนได้ไป วัดมงคลเทพาราม อำเภอดอนใหญ่ จังหวัดสงขลา ในงานกุศลที่วัด นั้น และมีโอกาสไปวัดคลองเลียบ เขาเล่าอภินิหารของสมภารวัด คลองเลียบว่าเยี่ยม เมื่อข้าพเจ้าไปนั้น ท่านมรณภาพเสียแล้ว เขาเล่าให้ฟังว่าเจ้าอาวาสไม่ยอมรับรองพระภิกษุวัดไหนๆ ทั้งสิ้น ชอบ สันโดษ มีพระวัดปากน้ำไปหาท่านออกไปต้อนรับ ถามว่าลูกศิษย์ อาจารย์สด วัดปากน้ำ กรุงเทพฯ หรืออาจารย์คุณมีไฟที่หน้าเมียดเท่า พุทรา ความจริงท่านไม่เคยพบเคยเห็นกันมาก่อนเลย

ฝ่ายทางวัดปากน้ำ อ.ภาชีเจริญ จ.ธนบุรี เล่า เจ้าอาวาสคือ เจ้าคุณพระมงคลเทพมุนีก็ไม่ใช่อย่อย แอบสั่งลูกศิษย์ว่า ให้ไปนมัสการ หลวงพ่อดึกคลองเลียบ ท่านปฏิบัติธรรมสูงมาก ควรแก่การเคารพ กราบไหว้ ดีต่อดีไปพบกันเข้า ท่านก็รู้จักกันด้วยญาณทัศนะ เรื่อง อย่างนี้ผู้เขียนเข้าใจว่าเพราะ “อานุภาพธรรมกาย” เรื่องได้ยินมาแต่ สงขลาโดยไม่คิดว่าจะได้ยินอย่างนี้ เมื่อพิจารณาถึงบาลีในอัคคัญญา-สูตรพระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกายปาฏิกวรรค เล่ม ๑๑ ฉบับสยามรัฐ ที่ กล่าวไว้ในข้อ ๕๔ ความย่อว่า วาเสฏฐะสามเณร และ ภารทวาชะ สามเณร เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงตรัสถามว่า ถูกพวกพราหมณ์ ว่าอย่างไรบ้าง เพราะเธอเป็นเชื้อพราหมณ์มาบวชสามเณรทั้งสอง

กราบทูลว่า ถูกพวกพราหมณ์ด่าอย่างสมใจ เหยียดหยามมากมาย
รวมความว่า ข้าพระพุทธเจ้าเกิดในสกุลพราหมณ์ที่สูงศักดิ์ในสกุลที่
ประเสริฐสุด แล้วมาบวชในสำนักพระสมณโคดมผู้มีวรรณะเลวต่ำช้า
น่ารังเกียจ

พระพุทธเจ้าตรัสกับสามเณรทั้งสอง รวมความสำคัญว่า
พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงศักดิ์ใหญ่ พวกกษัตริย์สากยะต้องถวาย
ความเคารพต่อพระเจ้าปเสนทิโกศล พระเจ้าปเสนทิโกศลยังเคารพ
ในதாகต ด้วยทรงถือว่า พระสมณโคดมมีกำลังกว่าเรา ทรงคุณนำ
เลื่อมใสกว่าเรา ทรงมีศักดิ์สูงกว่าเรา ดังนี้

โดยที่แท้ พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงกระทำการนอบน้อม
กราบไหว้พระธรรมนั้นเทียว พระเจ้าปเสนทิโกศลจึงทรงสามิจักรม
ในதாகต ดังนี้

ดูกร วาเสฏฐะ และภารทวาชะ โดยปริยายนี้แล เธอทั้งสอง
พึงทราบเถิดว่าธรรมเท่านั้นเป็นของประเสริฐที่สุดในหมู่ชน ทั้งใน
เวลาที่เห็นกันอยู่ ทั้งในเวลาภายหลัง

ในข้อ ๕๕ พระพุทธเจ้าทรงตรัสต่อไปว่า ดูกร วาเสฏฐะ และ
ภารทวาชะ เธอทั้งสองมีชาติต่างกัน มีชื่อไม่เหมือนกัน ต่างสกุลกัน
สละหย้าเรือนมาบวชเป็นบรรพชิตเมื่อมีผู้มาถามว่า เธอทั้งสองนี้
เป็นพวกไหน เธอจึงบอกเขาว่า ข้าพเจ้าทั้งสองเป็นพวกพระสมณ-
ศากยบุตร ดังนี้เถิด

ดูกร วาเสฏฐะ และ ภารทวาชะ ก็ผู้ใดแลมีศรัทธามั่นเกิด
ขึ้นแล้ว แต่รากแก้วคืออริยมรรคดำรงแน่นอนดีแล้ว อันสมณพราหมณ์
เทวดา มาร พรหม หรือผู้ใดผู้หนึ่งในโลก ไม่พรากไปได้ ควรเรียกผู้
นั้นว่า เป็นบุตรเกิดแต่พระอุระ เกิดแต่พระโอษฐ์ของพระผู้มีพระภาค
เป็นผู้เกิดแต่พระธรรม เป็นผู้ทีพระธรรมนิรมิตขึ้น เป็นผู้รับมรดก
พระธรรมข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะคำว่า ธรรมกายกิติ ว่าพรหมกายกิติ

ว่าธรรมปฏิบัติดี ว่า
พรหมปฏิบัติดี นั่นเป็น
ชื่อของตถาคต

เมื่อผู้มีปัญญาได้
พิจารณาว่า “ธรรมกาย”
ตามที่ยกมานี้ ก็พอจะ
เพิ่มศรัทธามั่นในพระ-
ธรรมชั้นอีก และเพื่อ
ดำเนินปฏิบัติสู่ธรรม-
กายนั้น การที่กษัตริย์
และชาวโลกเคารพ

พระเจ้าปเสนทิโกศลนั้น ก็โดยยกย่องว่าเป็นยอดมนุษย์แล้ว แต่
พระเจ้าปเสนทิโกศลยอดมนุษย์นั้น ยังทรงถวายความเคารพนับถือ
บูชาพระพุทธเจ้า พระองค์ตรัสว่า การสักการะเคารพนับถือบูชาของ
พระเจ้าปเสนทิโกศลในตถาคตนั้น นั่นคือการเคารพสักการะบูชา
พระธรรมนั่นเอง

เมื่อเจ้าคุณพระมงคลเทพมุนีหลวงพ่อดาวดึงส์มาแล้ว
พระเถรานุเถระในวงการคณะสงฆ์ต่างรู้สึกหนักใจในอนาคตของวัด-
ปากน้ำ เพราะเกียรติศัพท์ของสำนักวัดปากน้ำเกี่ยวแก่การศึกษาและ
การปฏิบัติสูงมาก ใครก็ขบพุดว่าเก่งจริงๆ หาวัดไหนเทียบไม่ได้
จะเป็นคำพุดที่กลั่นแกล้งอันไม่ตรงกับความจริงของดวงใจ แต่พุดไป
เพื่อแสดงว่าเห็นชอบด้วยเพียงปากหรือพุดด้วยความจริงอย่างบริสุทธิ์ใจ

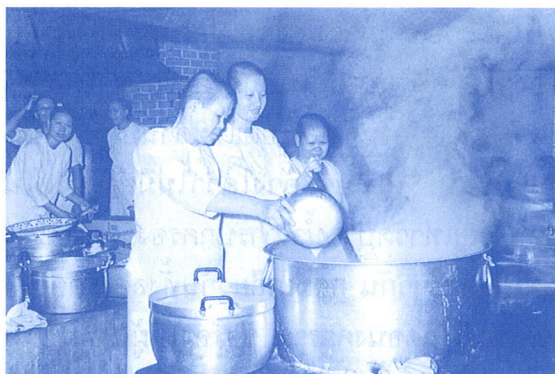
ผู้เขียนได้รับการหารือจากเจ้าคุณพระมหาโพธิวงศาจารย์
วัดอนงคาราม เจ้าคณะจังหวัดธนบุรี สังเกตเห็นว่าท่านพุดด้วยความ
จริงใจว่า เสียดยายมากที่ท่านเจ้าคุณพระมงคลเทพมุนีมรณภาพ
ท่านทำประโยชน์แก่พระศาสนามาก ยากที่จะหาได้อย่างนี้อีก เจ้าคุณ-

พระมหาโพธิวงศาจารย์ พุดด้วยความจริงใจร้อยเปอร์เซ็นต์ ที่ผู้เขียน
รับรองไว้อย่างนี้ ก็เนื่องด้วยวัดปากน้ำอยู่ในปกครองของท่าน ท่าน
ต้องดีใจ เพราะความเจริญของวัดในด้านปริยัติและด้านปฏิบัติ เป็น
ที่เชิดหน้าชูตาของจังหวัดธนบุรี แทบจะอ้างได้ว่าไม่มีสำนักใดใน
จังหวัดธนบุรีมีการศึกษาเจริญเท่าวัดปากน้ำ การปกครองวัดที่ดีเยี่ยม
นักปริยัติ และนักปฏิบัติไม่แตกต่างกัน กลมเกลียวกันทั้งสองฝ่าย

เจ้าคณะจังหวัดธนบุรี วัดอนงคาราม ขออภัยให้ผู้เขียนเป็นผู้
รักษาการตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดปากน้ำท่านพูดว่าถ้าผู้เขียนเรื่องนี้ไว้
จะควบคุมวัดปากน้ำได้ จะเป็นประโยชน์แก่พระศาสนาอย่างยิ่ง ขอ
ให้เห็นแก่พระภิกษุสามเณรเถิด ขอให้ควบคุมไว้ก่อนจนกว่าจะแน่ใจ
ว่า พระในวัดจะมีจิตใจมั่นคงและสามัคคีกัน เรื่องการเลี้ยงพระนั้น
หนักใจจะเป็นไปได้สักเพียงไหน เมื่อสิ้นเจ้าอาวาสเสียแล้ว ถ้าเจ้าคุณ
รับปกครองไว้ก่อน คงมีหวังจะทรงตัวอยู่ได้

ท่านมายอผู้เขียนเข้าอย่างนั้น สมัยนั้นการปกครองคณะสงฆ์
มีสมเด็จพระสังฆนายกฯ พลอยมาส่งเสริมเข้าอีก เรื่องก็จำใจรับใน
ปกครองของผู้เขียน เรื่องก็ไม่มีใครคัดค้าน ความจริงผู้เขียนเรื่องนี้ก็
ไม่มีความสามารถดังคนอื่นเข้าใจ เมื่อรับแล้วพระเถระในวัดปากน้ำ
ก็ปฏิบัติงานกันเอง หาเลี้ยงกันเอง งานการอะไรเกิดขึ้น เขาก็ช่วย
ทำทุกอย่าง ผู้เขียนเป็นเจ้าอาวาสแต่ในนามคอยสังเกตการณ์เท่านั้น

สมเด็จพระสังฆนายกวัดเบญจมบพิตร คือ สมเด็จพระวันรัต ต่อ
มาได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช วิดตเรื่องวัดปากน้ำนี้มาก
เกรงว่าจะรักษารฐานไว้ไม่อยู่ ได้ปรารภกับผู้เขียนว่า เจ้าคุณพระ-
มวงคลเทพมุนี พระเถระรูปนี้ทำประโยชน์แก่คณะสงฆ์มาก เป็นผู้
สามารถจริง ๆ หาตัวเทียบได้ยาก เจ้าคุณธรรมวโรดม จึงช่วยปกครอง
ไว้ให้ดี และมีวิธีใดบ้างเพื่อให้ฐานะของวัดดำรงอยู่เหมือนเจ้าอาวาส
ยังมีชีวิตอยู่ เจ้าคุณอย่าขำขำทั้ง ช่วยปกครองไว้

ได้กราบเรียน
สมเด็จพระสังฆนายก
ว่า เป็นเรื่องที่ควร
วิตกตั้ง พระคุณ
ปรารภถึง ถ้า
พระเดชพระคุณ
จะให้เกล้าฯ ชี้แจง
ก็เห็นว่าวัดปากน้ำ

จะทรงตัวอยู่ได้ต้องอาศัยสามัคคีเป็นรากฐาน ต้องค่อยตะล่อมไม้ให้
แตกสามัคคีกันทั้งพระทั้งคฤหัสถ์ อุบาสกอุบาสิกา ถ้าเรารักษา
สามัคคีธรรมไว้ได้ก็ไม่น่าตกใจ ถ้าแตกสามัคคีกัน ก็เป็นการยุบตัวเอง
หมดหนทางป้องกัน

สมเด็จพระสังฆนายกพูดว่า ก็เห็นจะเป็นเจ้าคุณนั่นแหละ เป็นผู้
สร้างสามัคคีในวัดปากน้ำ วัดพระเชตุพนฯ เจ้าคุณยังสามารถปกครอง
ได้เรียบร้อย คงจะทำได้ในวัดปากน้ำเช่นเดียวกัน ในเบื้องต้นขอให้
เจ้าคุณดูแลไว้ก่อน กาลต่อไปค่อยพิจารณากันภายหลัง ท่านพูด
คาดคั้นให้ผู้เขียนเรื่องนี้รับภาระด้วยความวิตกกังวล

พระเถรานุเถระที่รู้จักผู้เขียนเรื่องนี้ ถามถึงความเป็นไปของ
วัดปากน้ำแทบทุกองค์ และแสดงความดีใจที่วัดปากน้ำทรงตัวอยู่ได้
ใครก็พูดว่าแย่ๆ ไปตามๆ กัน ผู้เขียนรู้สึกขอบพระคุณที่ทุกท่านถาม
ถึงและวิตกแทน

เมื่อเจ้าคุณพระมงคลเทพมุนีมีรณภาพ จำได้ว่าเป็นวันที่ ๓
กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ และทางการคณะสงฆ์ได้แต่งตั้งให้ผู้เขียนเป็นผู้
รักษาการในตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ เมื่อวันที่ ๔ เดือน ปี เดียวกัน
ได้ก่อให้เกิดความหนักใจอย่างมาก เรื่องที่หนักใจมากก็คือว่าได้เคย
เห็นและสังเกตมาว่าแทบทุกวัด เมื่อเจ้าอาวาสที่มีคนนับถือมาก

มรณภาพลง
ส่วนมากถูก
ศิษย์แตกกัน
เกิดจากการ
อวดดีบ้าง
แย่งกันจะออก
หน้าเพื่อเห็น
แก่ประโยชน์
ส่วนตัวบ้าง

โดยยกเอาศพเป็นโล่ห์หากิน

ผู้เขียนก็หนักใจเช่นนั้น โดยไม่ทราบว่าคุณศิษย์ของหลวงพ่อดาวตกน้ำ จะมีปฏิกิริยาเป็นอย่างไร เมื่อต้นไม้ใหญ่ล้มแล้วนกที่ไหนจะมาจับ แม้จะมาจับก็ไม่มีต้นไม้จับเสียแล้ว หมายความว่าไม่มีที่พึ่งต่างคนจะต้องกระจัดกระจายไป จะทิ้งความหนักใจไว้ให้ผู้เขียนในฐานะเจ้าอาวาส

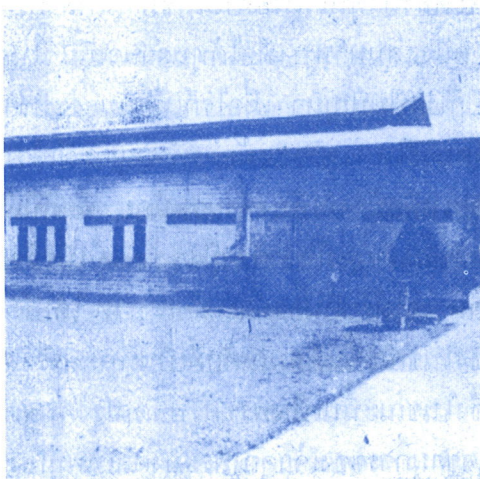
ข้อที่หนักใจนั้นมี

๒ ประการ คือ

๑. การเลี้ยงพระ
ประจำวัน

๒. การพระราช
ทางเพลิง

ในข้อหนักใจ ๒
ประการนั้น ประการที่ ๑
ระหว่างเวลาที่ศพยังไม่
ได้รับพระราชทานเพลิง

โรงฉัน พ.ศ. ๒๕๐๐

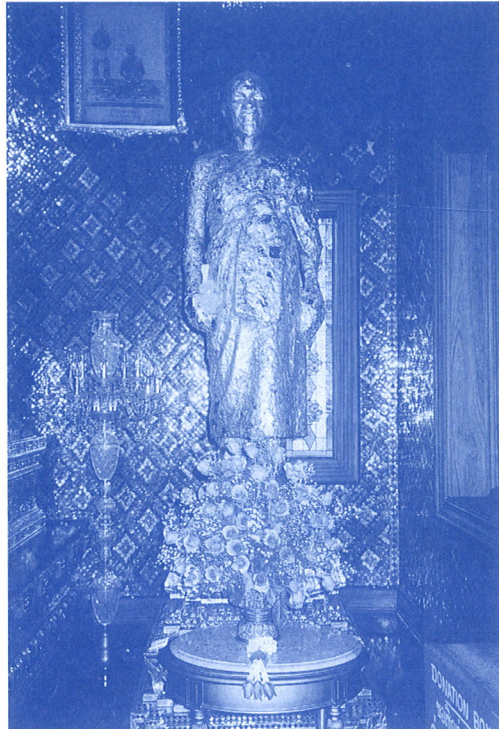
ศิษยานุศิษย์มาบำเพ็ญกุศลทุกวันรับกันเป็นเจ้าภาพวันละเจ้าภาพบ้าง สองสามเจ้าภาพบ้าง ผู้มีศรัทธาเหล่านี้โดยมากถวายอาหารแก่พระภิกษุสามเณรทั้งวัด แม้จะบกพร่องบ้าง วัดก็ยังพอมีทุนเหลือจน คงถวายอาหารกันได้ตลอดกาลที่ศพยังอยู่ เป็นอันตัดความวิตกกังวลได้ชั่วคราว

ส่วนการปลงศพนั้น เป็นเรื่องใหญ่มากสำหรับความรู้สึกของข้าพเจ้าผู้เขียนเรื่องนี้ เพราะหลวงพ่อก็มีชื่อเสียงกึกก้องทั่วทิศ เมื่อพูดถึงหลวงพ่อวัดปากน้ำ ต้องยอมยกนิ้วและถวายความเคารพ งานศพต้องให้ใหญ่พอสมควรแก่เกียรติ จะทำพอดีพอร้ายไม่ได้ เหมือนช้างตาย จะใช้พืนหอบสองหอบ คงเผาศพข้างให้เป็นถ่านเถ້ไม่ได้ ต้องใช้พืนมาก ศพหลวงพ่อก็เช่นกัน ถ้าจะให้ศพงามสมเกียรติต้องใช้ทุนไม่น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาท) เงินตั้งแสนบาท คนชั้นเราหา มืดแปดด้าน ไม่มีทางโปร่งใจว่าจะหาได้มาโดยวิธีใด ข้อนี้เป็นเรื่องหนักใจในเวลานั้น

ระหว่างที่จะทำบุญปัญญาสมวารนั่นเอง ผู้เขียนตกลงใจว่า จะต้องหาทุนไว้เพื่อพระราชทานเพลิงศพหลวงพ่อสัก ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาท) เมื่อได้ทุนจำนวนนี้ไว้ในกำมือแล้ว ศพจะเอาไว้สักกี่ปีก็ไม่เป็นปัญหา เมื่อไรก็เมื่อนั้น ระหว่าง ๑๐๐ วันของศพจะได้มาโดยวิธีใด เพราะแม้การทำบุญจะมีเจ้าภาพก็ต้องใช้จ่ายในการบุญ จะเหลือบ้างก็เพียงจำนวนน้อย อีกก็ปีเงินจึงจะครบจำนวน คิดไปตรองมาตกลงใจว่าต้องมีแรง ๕๐๐ เมื่อถึงสप्तมวาร จะหาเจ้าภาพ ๕๐๐ คน ขอให้รับกันองค์ละ ๑๐๐ บาท ได้ปรึกษาเรื่องนี้กับพระเทพวรเวที ซึ่งในขณะนั้นมีสมณศักดิ์เป็นที่พระศรีวิสุทธิโมลีบ้าง พระวิเชียรภาวี ซึ่งในขณะนั้นเป็นพระครูปลัดดณรงค์ วิฑูยาโณ สุวานานุกรม และเลขานุการของเจ้าคุณพระมงคลเทพมุนีบ้าง และได้ปรึกษา น.ส.ตริธา นิยมขำบ้าง นายกุล ผ่องสุวรรณบ้าง เพราะทั้งสามสี่คนนี้เป็นที่ไว้

วางใจของหลวงพ่อด
ปากน้ำ ตกลงว่าจะมี
แรงตามความคิดนั้น

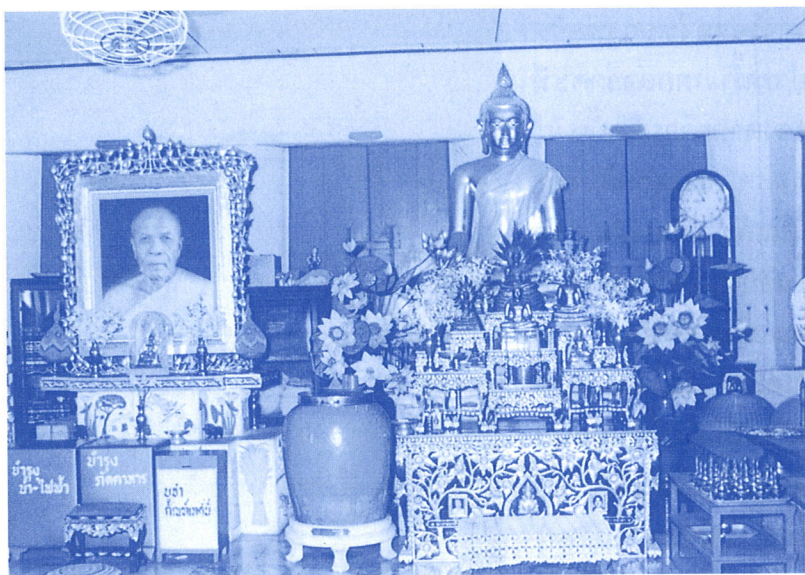
แม้มัดกลใจดัง
นั้นแล้ว เกิดความวิตก
ขึ้นอีกว่า เจ้าภาพ ๕๐๐
คน คนละ ๑๐๐ บาท
ก็ได้เงิน ๕๐,๐๐๐ บาท
(ห้าหมื่นบาท) เท่านั้น
เอง ยังไม่ครบ ๑๐๐,๐๐๐
บาท (หนึ่งแสนบาท)
ต่อมาก็วิตกอีกว่า เงิน
๕๐,๐๐๐ บาท (ห้าหมื่น
บาท) ได้จากการกุศลมี
เจงนั้น จะต้องใช้จ่าย
ในงานนั้น รวมทั้งหมด

(รูปหล่อยืน ปั้นสมัยหลวงพ่อยังมีชีวิตอยู่)

ก็ไม่ใช่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาท) นี่เราใช้อย่างสงวน
แทนที่จะได้เต็มแสนบาท กลับจะลดจำนวนลงทำให้เกิดความปั่น
ป่วนขึ้นอีก ถึงเกิดความหนักใจ และก็ตกกลใจลงพั้งผิดู

วันหนึ่งไปนมัสการศพ บอกหลวงพ่อกว่า เขาขอเงินสักแสนบาท
โดยจะมีแรง ๕๐๐ องค์ ขอลหลวงพ่อดำเนินเคราะห์ เมื่อได้ตั้งใจ
อธิษฐานดั่งนั้น มีปฏิกิริยาเกิดขึ้นแก่ตัว ผู้เขียนเรื่องนี้ หัวใจฉั่น ขน
ผม ชูชัน ชูซ่าตามผิวนั้น พอลอธิษฐานจบดังนี้ ก็มีปฏิกิริยาเป็น
ประหนึ่งทพยอำนาจมากระซิบที่หูว่าสำเร็จรู้สึกแปลกใจเป็นอย่างมาก
แม้กระนั้นก็ยังไมแนใจว่าจะได้ดังความตั้งใจ ได้กระทำอย่างนี้ และ
เป็นอย่างนั้นถึง ๓ ครั้ง เป็นธรรมดาอยู่เอง เมื่อเรายังไม่เห็นผล ก็

ยังไม่แน่ใจในทิพยอำนาจที่ประสบแล้ว

วันสำคัญนั้นมาถึง ถึงวันสวดมวารของหลวงพ่อ แจง ๕๐๐ องค์ได้แจ่มจำบนโรงเรียนปริยัติธรรมชั้น ๓ สมเด็จพระสังฆนายกเป็นผู้แสดงธรรม โดยขอความกรุณาเป็นพิเศษ คือการแสดงธรรมเรื่องสามัคคี เพื่อผูกใจศิษยานุศิษย์ไว้ นอกจากนั้นแล้วแต่จะเห็นสมควรการกุศล เทศน์แจ่มสิ้นสุดลงแล้วต้องใช้จ่ายทำอาหารเลี้ยงพระภิกษุสามเณรร่วม ๔๐๐ รูป เลี้ยงประชาชนผู้มาร่วมการกุศล ถวายพระนั่งแจ้งอีกองค์ละ ๑๐ บาท ซื้อสบงถวายอีกรูปละหนึ่งผืน เมื่อหักค่าใช้จ่ายออกแล้ว เป็นความอัศจรรย์อย่างยิ่ง ในงานนั้นมีเงินเหลือสุทธิ ๑๐๐,๐๐๐ บาทเศษ (หนึ่งแสนบาทเศษ) ได้ผลเกินคาดหมาย ทุกคนก็เกิดความปลื้มปิติ ในผลของการกุศลครั้งนั้น การวิตกว่าจะไม่มีทุนทำศพนั้น เป็นอันตัดออกไป ทั้งนั้นและทั้งนี้ก็เพราะ “อานุภาพธรรมกาย” ของเจ้าคุณพระมงคลเทพมุนีนั้นเอง ประสิทธิ์ประสาทให้ เราจะไม่เชื่ออย่างไร ในเมื่อระลึกถึงพระพุทธรูปภาสิตว่า

ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี

ธรรมแล ย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม

ต่อมาความคิดเกิดขึ้นว่า วัดนี้จะอยู่ได้ด้วยอภินิหารของ
หลวงพ่อกว่จะเก็บศพไว้ประจำวัด ถ้าเผาศพแล้ว ประชาชนผู้เคารพ
นับถือจะหมดหวังและกระเจาไป แล้วจะพากันลืมนัดปากน้ำ ถ้าเอา
ศพไว้ไม่พระราชทานเพลิง ประชาชนยังมีจิตคิดถึงอยู่ จะต้องพยายาม
มานมัสการศพ คล้ายๆ กับมาเยี่ยมหลวงพ่อกว่ จะรู้สึกว่ท่านยังมีชีวิต
อยู่ เพียงพูดไม่ได้เท่านั้น และจะมาเลี้ยงพระถวายหลวงพ่อกว่ด้วย
เมื่อตกลงใจเช่นนั้น ได้ปรึกษาคณะศิษย์ ต่างเห็นชอบร่วมกัน จึง
ประกาศไม่เผาศพหลวงพ่อกว่แน่นอน ดีใจด้วยกันทุกคน

คติพจน์ของหลวงพ่อกว่ปากน้ำ

เกิดมาว่จะมหาแก้ว

พบแล้วไม่กำ จะเกิดมาทำอะไร

อ้ายที่อยาก มันก็หลอก

อ้ายที่หยอก มันก็ลวง

ทำให้จิตเป็นห่วงเป็นใย

เลิกลอยาก ลาหยอก

รีบออกจากกาม เดินตามขันธสามเรื่อยไป

เสร็จกิจสิบหก ไม่ตกกันดาร

เรียกว่านิพพานก็ได้

